

«Estudi del paisatge arqueològic antic de l'Ager Tarraconensis (a la dreta del riu Francolí)»

El projecte proposa un estudi integral del territori de l'antiga *Tarraco*, a l'antiguitat, i la seva evolució del 500 a.C. al 712 d.C. L'estudi de l'evolució del paisatge permetrà arribar a una síntesi històrica més fonamentada -econòmica, política i social- del territori de la *Tarraco* romana, fins en aspectes de la història tan transcendents com la visió des del present.

El projecte s'emmarca dins de la línia de recerca dels estudis de paisatge arqueològic. Això significa que es tracta d'una investigació pluridisciplinar, que integra estudis del poblament, d'articulació del territori i la seva xarxa viària; de paleobotànica: evolució de la vegetació, dels cultius, de la fauna i del clima; de geologia: sedimentologia, edafologia, recursos hídrics i minerals. Fa un èmfasi especial en l'elaboració de mapes temàtics i cronològics. Parteix de la idea que el paisatge és un sistema en evolució permanent, on els diversos factors de canvi interactuen entre ells i deixen petjes en el paisatge que condicionen la seva conformació futura. L'activitat humana constitueix un d'aquests factors de canvi, justament molt actiu, i des d'aquest enfocament, s'estudia l'home com un element més del paisatge en evolució constant. Es tracta doncs de reconèixer aquests relictos i estudiar com han anat donant forma i influint en la constitució dels paisatges del passat, i finalment també del present.

El territori de *Tarraco* va ser gran, fet que obliga a emprendre l'estudi per fases. Amb una col·laboració establerta entre AUCAT, l'Institut d'Estudis Catalans, el Consell Comarcal del Baix Penedès, l'Ajuntament del Vendrell, la Universitat Autònoma i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, es va aconseguir l'elaboració, desenvolupament i publicació del projecte d'investigació: "Estudi del Paisatge Arqueològic Antic a la Cossetània Oriental", la primera fase, centrada en el Baix Penedès. Actualment, s'ha endegat la segona fase, centrada a la plana de l'entorn de l'antiga *Tarraco*, al marge dret del riu Francolí, entre la comarca del Tarragonès, el sector nord del Baix Camp, i fins Alcover, amb la signatura d'un conveni entre l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, l'Institut d'Estudis Catalans, ACESA (Abertis), la Universitat Rovira i Virgili, els Consells Comarcals del Baix Camp i Tarragonès, la Diputació de Tarragona i els Ajuntaments de Alcover, Almoster, Cambrils, Castellvell del Camp, Constantí, Montbrió del Camp, el Morell, la Pobla de Mafumet, Riudoms, Reus, Salou, la Selva del Camp, Tarragona, Vilallonga del Camp, Vila-seca i Vinyols i els Arcs.

En aquest territori tan transformat en els darrers anys, urgeix de documentar les traces del poblament antic i d'articulació del territori que encara es puguin reconèixer. Per aquesta finalitat, s'han dut a terme una sèrie de campanyes de prospeccions superficials extensives, i es programen ulteriors sondejos de comprovació i petites excavacions encaminades a desvetllar dubtes fonamentals que es plantegen. Tota la informació es processa en un GIS, que permet generar mapes amb capes temàtiques. En base a ells es programaran unes franges de prospeccions intenses, és a dir, de cobertura total, que permetran obtenir un mostreig del poblament antic. L'estudi de la xarxa viària, les estructures agràries i sistemes de cadastració, ja han començat a mostrar la presència de centuriacions romanes en aquest territori. És a dir, s'estan obtenint dades sobre la divisió ortogonal de la parcel·lació agrària. La informació generada es creuarà amb la dels estudis de geologia, dels cultius, de la fauna domèstica, del clima, dels recursos hídrics, de la fauna salvatge, de vegetació, per bé que també amb la història que coneixem del nucli urbà romà. Essencialment això es reflexarà en mapes i d'aquesta manera s'avançarà de forma notable en el coneixement de l'economia de l'antiga *Tarraco*, en l'ordenació del seu territori, en aspectes polítics i socials. Més enllà d'això, entendrem com van influir els romans a posar unes bases

fonamentals en la conformació del paisatge que va heretar el món medieval, i moltes de les quals encara persisteixen avui dia.

Es tracta d'un projecte de gran abast, que vol ser molt obert al territori on ha d'actuar, i s'ha plantejat en col·laboració amb diverses institucions que treballen en aquest espai, com el Museu Municipal de Cambrils i el Museu Salvador Vilaseca de Reus. Aquesta investigació s'emmarca dins la Línia de Recerca de l'ICAC "Arqueologia del Paisatge, Poblament i Territori" i del projecte *Forma Orbis Romani* de la Unió Acadèmica Internacional, gestionat a Catalunya per l'Institut d'Estudis Catalans.